

Un număr vechi 1 leu

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Strălănătatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

S U M A R :

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ :

Curtea de apel din Craiova, secția I: *Maria I. Locusteanu cu Vasile Pleșoianu* ;Curtea de apel din Iași, secția I: *Minorii def. Vochița Rășcanu, născută Sturdza cu Gheorghe Sturdza* ;Tribunalul județului Constanța : *I. Movilă și H. Leibovici cu Moștenitorii def. M. Cogălniceanu* ;Curtea de apel din Galați s. I: *Osius Auschnitt cu I. Mihaescu cu o Observație de d-l D. Alexandrescu*

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

CURTEA DE APEL DIN CRAIOVA, Secția I

Audiența de la 6 Martie 1902

Președenția D-lui L. LEONȚIAN, Prim-Președinte

Deciziunea civilă No. 36

Maria I. Locusteanu cu Vasile Pleșoianu

Sucesiune. — Văduvă fără avere. — Dreptul său în averea soțului decedat față cu moștenitorii acestuia. — Dacă este un drept de moștenire, sau un drept de creanță. — Dacă hotărîrea care îi recunoaște acest drept are efect retroactiv de la intentarea acțiunii. — Dacă ordonanța de adjudecare prin care s'a vândut averea imobilă a decedatului său soț îi este opozabilă când vânzarea s'a făcut după intentarea acțiunii prin care s'î cere dreptul său de văduvă săracă. — Dacă faptul că a făcut poprire pe suma eșită din vânzarea averii mobile și faptul că a fost trecută în tabloul de ordinea creditorilor pentru distribuirea prețului eșit din vânzarea averii imobile pot fi considerate ca o renunțare din partea văduvei la dreptul său de a avea în natură partea sa din imobilele succesiunii. — (Art. 684 Codul civil).

Ratificare. — Mandat. — Când un mandatar poate ratifica în locul mandantului. — (Art. 1190 Codul civil).

1. **Dreptul văduvei sărace în averea bărbatului, față de descendenți, de ascendenți și colaterali, este un drept de moștenire în averea bărbatului, iar nu un drept de creanță.**

2. **Hotărîrea care recunoaște văduvei sărace un drept de moștenire în averea defunctului său soț fiind declarativă de drepturi, are efect retroactiv de la intentarea acțiunii.**

Ast-fel, ordonanța de adjudecare prin care s'a adjudecat averea imobiliară a defunctului său soț nu poate fi opusă văduvei dacă vânzarea s'a făcut după ce dăna a intentat

acțiunea prin care cerea dreptul său de moștenire în averea soțului, și chiar dacă hotărîrea prin care i s'a recunoscut acest drept s'a dat după efectuarea vânzării, și deci văduva are drept la partea sa în natură în averea imobiliară a defunctului său soț.

3. **O procură generală, chiar dacă cuprinde expresiunile «că ea poate servi chiar în cazul când i s'ar cere o procură specială», expresiuni ce sunt de stil în toate procurile generale și se raportă la acte de procedură înaintea instanțelor judecătorești, nu dă dreptul mandatarului a face o ratificare în numele mandantului său, căci o procură pentru ratificare trebuie să conțină în textul ei condițiunile cerute de art. 1190 din Codul civil care indică modul cum trebuie făcută o ratificare în regulă.**

4. **Faptul că văduva săracă, căreia i s'a recunoscut judecătorește dreptul său de moștenire în averea decedatului său soț, a făcut poprire pe o parte din suma rezultată din vânzarea averii mobile a decedatului, și faptul că a fost trecută în tabloul de ordine a creditorilor pentru distribuirea prețului eșit din vânzarea prin licitație a averii imobile a decedatului, nu pot fi considerate ca o renunțare din partea văduvei la dreptul său de a s'î lua partea sa în natură din averea imobilă dacă n'a fost citată la vânzare adică dacă ordonanța nu i poate fi opozabilă.**

Deliberând,

Asupra apelului făcut în termen de *Maria I. Locusteanu* din com. Locusteni, jud. Vâlcea, cu domiciliul ales la d-l I. Peruianu, avocat din Craiova, contra sentinței tribunalului Vâlcea No. 248 din anul 1900, prin care i s'a respins ca nesusținută acțiunea ce a intentat contra intimatului *Vasile Pleșoianu* din com. Tina, jud. Vâlcea ;

Având în vedere că acțiunea intentată la prima instanță de apelanta *Maria I. Locusteanu* are de obiect să fie obligat intimatul *Vasile Pleșoianu* ca să lase în plină proprietate și posesiune a numitei apelante a patra parte din trupul de moșie *Locusteni*, situată în com. *Locusteni*, plasa *Oltețu-de-jos*, județul *Vâlcea*, fostă proprietate a defunctului său soț *I. Locusteanu* și care se deține fără drept de intimat ;

Văzând sentința apelată și actele prezentate de părți ; Ascultând pe avocații ambelor părți în concluziunile lor orale și scrise ;

Având în vedere că intimatul *Vasile Pleșoianu* apărându-se de pretențiunea apelantei, susține că densus posedă moșia *Locusteni* fostă proprietate a defunctului *I. Locusteanu*, în baza ordonanței de adjudecare a tribunalului *Vâlcea* No. 14 din 28 Mai 1897, iar apelanta *Maria I. Locusteanu* susține că acea ordonanță nu i poate fi opozabilă de oare-ce dăna nu a figurat în instanța de vânzare cum ar fi trebuit, căci soțul său încetând din viață în cursul urmăririi, intimatul *Vasile Pleșoianu* ca creditor urmăritor, a chemat în locul defunctului pe moștenitorii săi de sânge *Alexandru I. Locusteanu* și *Ana G. Teodorescu*, dar nu a chemat-o

și pe dânsa de și avea și ea calitatea de moștenitoare, fiindu-i recunoscut dreptul de moștenitoare la a patra parte din averea mobilă și imobilă a defunctului ei soț I. Locusteanu, ca văduvă săracă și fără copii, prin deciziunea acestei Curți No. 130 din 24 Septembrie 1897, rămasă definitivă și investită cu formula executorie;

Având în vedere că intimatul susține că nu trebuia chemată și apelanta în instanța de vânzare, de oare ce dreptul ei ca văduvă săracă ce-i s'a recunoscut în averea soțului, nu este un drept de moștenire, ci un drept de creanță;

Considerând că articolul 684 Codul civil care recunoaște dreptul văduvei sărace în averea bărbatului față de descendenții săi de ascendenți și colaterali, fiind pus sub secțiunea III, care tratează despre dreptul de moștenire al femeii, neapărat că aceia-ce legiuitorul a voit să recunoască văduvei sărace, este un drept de moștenire în averea bărbatului, iar nu un drept de creanță;

Considerând că afară de aceasta, intimatul ca cumpărător de la licitație publică reprezentând pe debitorii față de cari apelanta a obținut deciziunea definitivă mai sus citată prin care dânsa este recunoscută ca comoștenitoare în averea defunctului I. Locusteanu și pentru dânsul faptul acesta este considerat ca lucru judecat și deci nu mai poate fi pus astăzi în discuțiune;

Considerând că intimatul mai susține că chiar dacă dreptul recunoscut apelantei în averea bărbatului ar fi un drept de moștenire, totuși nu o putea chema în instanța de vânzare, de oare-ce acest drept i-a fost creat în mod definitiv prin deciziunea Curții, după ce se făcuse vânzarea moșiei și se dedese ordonanța de adjudecare;

Considerând că de și deciziunea acestei Curți No. 130 din 24 Septembrie 1897, care recunoaște dreptul de a patra parte cuvenit apelantei în averea bărbatului, este pronunțată posterior ordonanței de adjudecare în baza căreia intimatul deține moșia Locusteni, căci acea ordonanță să vede emisă la 28 Maiu 1897, însă menționata deciziune care recunoaște apelantei dreptul de a patra parte în succesiunea bărbatului, fiind declarativă de drepturi, are efect retroactiv de la intentarea acțiunii care a avut loc cu mult timp înainte de vânzare;

Că dar apelanta având recunoscut judecătorește un drept succesoral de a patra parte în averea mobilă și imobilă rămasă de pe urma soțului său I. Locusteanu și dânsa nefiind chemată în instanța de vânzare a moșiei Locusteni proprietate a soțului său, de și dreptul său de moștenire, prin efectul retroactiv al cererei, i fusese recunoscut anterior efectuării vânzării zisei moșii, ordonanța de adjudecare în baza căreia intimatul deține moșia Locusteni nu este opozabilă apelantei și deci intimatul nu a devenit proprietar de cât pe trei părți din zisa moșie cât era dreptul moștenitorilor de sânge ai defunctului I. Locusteanu cari au fost chemați la vânzare, intimatul ne putând avea asupra lucrului vândut drepturi mai mari de cât avea moștenitorii de sânge ai debitorului I. Locusteanu, cari au figurat la vânzare, conform articolului 565 din Procedura civilă, așa că a patra parte din zisa moșie, care este partea apelantei, se deține fără drept de intimat;

Considerând că se pretinde de intimat că chiar dacă vânzarea ar fi fost nulă în privința unei părți din moșia Locusteni, care este partea succesorală a apelantei, totuși apelanta a ratificat ulterior vânzarea și prin urmare a pierdut dreptul de revendicare, de oare ce posterior vânzării a dat o petiție tribunalului următor la 4 Septembrie 1898, prin procuratorul său d-l N. Dumitrescu, cerând a fi înscrisă în tabloul de distribuție prețului prins din vânzarea moșiei cu dreptul de moștenitoare a unei părți, cerând ast-fel echivalentul în bani a părții ce i se cuvenea în moșia vândută;

Considerând în speță că înainte de a discuta dacă ratificarea este făcută în sensul legii, trebuiesc a se examina dacă din procura în baza căreia d-l avocat N. Dumitrescu, a cerut ca apelanta să fie înscrisă în tablou, reese pentru avocat dreptul de a face o atare cerere;

Considerând că procura de care s'a servit d-l avocat N. Dumitrescu, autentificată de primarul comunei Locusteni sub No. 705 din 12 Octombrie 1895, prezentată de intimat în copie legalisată de primarul comunei Locusteni, este o procură generală care conține și expresiunile: «că ea poate servi chiar în cazul când i s'ar cere o procură specială»;

Considerând că acești termeni sunt de stil în toate procurile generale și să raportă la acte de procedură înaintea instanțelor judecătorești, căci nu se poate concepe că persoana care dă o procură cu acești termeni, să înțeleagă a se despoia de unul din cele mai principale drepturi, adică înstrăinarea unui drept imobiliar unde se cere ca cel care o face să și arate voința într'un mod expres, ceea-ce apelanta ne făcând, procuratorul care s'a servit cu această procură ca să facă o ratificare — dacă ratificare ar fi — a depășit limitele mandatului său și în așa cas apelanta nu este într'u nimic obligată;

Considerând că dacă apelanta ar fi înțeles să dea o procură în sensul legii pentru ratificare, ar fi trebuit să înscrie în textul procurei condițiunile cerute de art. 1190 Codul civil, care indică modul cum trebuie făcută o ratificare în regulă;

Considerând că argumentul tras din împrejurarea că apelanta a cerut de la tribunal, poprirea sumei de cinci sute lei care reprezintă părtimea cuvenită apelantei în averea mobilă a soțului său și a altor sume pentru cheltueli de înmormântare și anul de doliu, ar constitui din parte-i o execuțiune voluntară și prin urmare, dânsa n'ar mai avea drept să mai discute înstrăinarea părtimei din moșia vândută; acest argument nu este fondat, de oare-ce din faptul poprirei și primirei de către apelantă a sumelor popriete pentru partea sa din averea mobilă și pentru cheltuelile de înmormântare și anul de doliu; nu constituie o execuțiune voluntară din partea apelantei în ce privește dreptul său în averea imobiliară care e astăzi în discuțiune;

Considerând că se mai invoacă de intimat ca execuțiune voluntară din partea apelantei și faptul că a fost înscrisă în tabloul de distribuție prețului prins din vânzarea moșiei cu echivalentul în bani a dreptului său de a patra parte din moșia vândută și că suma cu care a fost înscrisă în tablou s'a și ordonanțat de Casa de consemnațiuni pe numele său;

Considerând că înscrierea în tablou a apelantei nu implică o execuțiune voluntară din parte-i, ci este o consecință a cererei făcută de d-l avocat N. Dumitrescu despre care s'a vorbit mai sus și care nu obligă într'u nimic pe apelantă și dacă ca urmare a înscrierii apelantei în tablou, s'a și ordonanțat plata pe numele său, însă din comunicarea ce face d-l președinte al tribunalului Valcea prin adresa No. 3822 de la 29 Ianuarie 1902, aflată în dosarul Curții, se constată că de și suma de 2541 lei și 86 bani cu care apelanta a fost înscrisă în tablou, plus 58 lei și 14 bani procente, sa în total 2600 lei a fost ordonanțată de Casa de depuneri pe numele apelantei Maria zisă și Masinca Locusteanu prin ordonanța de plată No. 18523 de la 4 Septembrie 1898, dar acea ordonanță nu s'a primit de apelantă, ci se află în conservarea d-lui greffier al tribunalului;

Considerând că singurul act cu caracter de execuțiune voluntară din partea apelantei, ar fi fost primirea de către dânsa a zisei ordonanțe de plată și încasarea banilor ceea-ce dânsa ne făcând, nici execuțiune voluntară din parte-i nu există;

Considerând că ast-fel fiind, apelanta este în drept a revendica de la intimat o pătrime din moșia Locusteni fostă a defunctului I. Locusteanu și intimatul rămâne în drept ca să ridice de la tribunal suma de 2600 lei mai sus arătată, care se găsește depusă fără cauză la tribunal, de oare-ce vânzarea se desființează în ceea-ce privește partea apelantului;

Considerând că în ceea-ce privește cererea ce face intimatul de a fi condamnată apelanta la restituțiunea sumei de două mii una sută opt lei, care reprezintă partea sa din datoriile succesiunii și care s'a luat de creditorii din cuantumul prețului pătrimii ce se cuvenea apelantei, sumă pe care cere ca Curtea să 'i-o acorde cu dreptul de retențiune asupra părții ce se revendică din moșia Locusteni, cererea aceasta având un caracter reconvențional și fiind făcută pentru prima-oară astă-zi în apel, urmează a fi respinsă;

Considerând că apelanta a cerut cheltueli de judecată și fiind-că dânsa a făcut cheltueli cu taxele apelului și cu plată de onorariu la avocat, Curtea în aprecierile sale fixează aceste cheltueli la suma de două sute lei și urmează a obliga pe intimat ca să plătească apelantei această sumă, plus taxele de executare.

Pentru aceste motive redactate de d-l consilier C. Vălimărescu, Curtea, admite apelul, etc.

(ss) L. Leonișan, G. Plopușoreanu, C. Vălimărescu, D. Gârleșteanu.

grefier (s) Gr. Christescu.

JURISPRUDENȚA VECHĂ

CURTEA DE APEL DIN IAȘI, SECȚIA I

Audiența de la 7 Mai 1870

Președenția D-lui N. CASIMIR, Membru

Minorii def. Vochița Răscănu, născută Sturdza cu Gheorghe Sturdza

Sucesiune.—Acțiune pentru porțiunea legitimei, sau împlinirea porțiunii legitimei.—Care este caracterul ei, și în ce termen și contra căreia persoane se poate intenta.—Posesiune *pro donato*.—Acțiune în revendicare.—In ce anume termen se prescrie o asemenea acțiune.—(Art. 1951 și 1954 din Codul Calimach).

Acțiunea pentru porțiunea de legitimă sau de îndeplinirea legitimei este o petițiune de ereditate (jalbă de moștenire), care se poate intenta în termen de 40 ani, numai în contra unei persoane ce posedă pro herede sau pro possessore, după cum rezultă din § 1951 combinat cu 1954 Cod Calimach, iar nu și în contra celui ce posedă în puterea unui titlu translativ de proprietate, cum ar fi un act de donație, cas care constituind o jalbă de reclamarea proprietății (acțiune în revendicare) acțiunea se prescrie numai prin 10 sau 20 ani.

Ascultându-se pe d-l avocat T. Maioreșcu în susținerea și dezvoltarea motivelor de apel în modul următor:

«Art. 1954 Cod. Cal. nu se poate aplica, fiind-că pentru a usucapia se cere titlu drept, care, în cazul de față, lipsește; în privința porțiunii ce trece peste partea disponibilă (art. 1282) nu se poate aplica, fiind-că nu ca donatar, ci ca moștenitor stăpâna logofătul Sturdza legitima la moartea tatălui său, și ori cum ar fi stăpânit, el și succesori lui testamentari, rămân răspunzători pentru legitima în 40 ani, conf. art. 1951, care alt-fel, ar putea tot-d'a-una să fie eludat.

«În ceea ce privește zestrea, eu mă aflu în imposibilitate factică și juridică, de a dovedi că nu a existat;

partea adversă ar trebui să aducă dovadă, că a fost dată d-nei Vochița Răscănu; ar trebui martori cari au auzit cel puțin o asemenea mărturisire a ei, ar trebui un înscris tribunicesc, care să arate datoria contractată pentru dotarea ei, precum s'a contractat asemenea datorie pentru cele-l'alte două fete. Acestea lipsesc. Actul de donațiune probează tot așa de bine intențiune rea către d-na Vochița; căci, în sine, este superfluă fără această intențiune. Presumții însă nu pot exista acolo unde de cea-l'altă parte există imposibilitatea probei. Ast-fel, nici odată nu ar succeda ficele după legea veche; căci presupțiunea ar fi că ele au dotă, și mijloace nu ar fi de a proba contrariul. În dubiū, chestiunea trebuie hotărâtă în spiritul echității moderne și a susținerii familiei.

«Este în fine just, chiar dacă d-na Vochița ar fi primit zestre, ca ea să ia parte la succesiune, după modul cum se înțelege aceasta de legislațiunile moderne. Apoi, d-l I. Sturdza, murind fără descendenți și lăsând prin testament toată averea sa d-nei Safta, născută Hurmuzache, această avere se înstrăinează familiei Sturdza și trece asupra familiei aliate Hurmuzache. În dubiū, este just, că acea mică parte ce o reclamăm noi, să rămână adevăraților descendenți ai familiei Sturdza».

S'a ascultat pe d-l avocat C. Casimir în opunerile d-sale, după cum urmează în drept:

«Este oportun să se precizeze, după nomenclatura dreptului roman, admisă și în Codul Calimach, specia acestei acțiuni.

«Acțiunea prezentă, după Codicele Calimach, § 1951, 1954, este jalba pentru reclamarea moștenirei, în dreptul roman *petitio hereditatis*. Conform principiului dreptului roman, admis întocmai de Codul Calimach, petițiunea heredității nu poate fi intentată de cât contra celui care posedă ca herede sau ca simplu posesor fără titlu (Savigny, *Dr. roman*, v. 5, p. 25. Ortolan, *Institutes*, v. 2, p. 548). Iordachi Sturdza n'a posedat *pro-herede*, ci *pro-donato*, probă actul de donațiune din 17 Iulie 1829.

«Prin urmare, el nu poate fi acționat prin petițiunea de hereditate, ci numai prin o acțiune în revindicaciune, § 1954, 460 C. C.

«Gheorghe Sturdza a usucapiat, și prin urmare, a devenit proprietar moșiei Dulcești; în adevăr, pentru a usucapia se cere titlu puternic, buna credință și stăpânirea neprihănită în timp de 10--20 ani (§ 1915, 1924); titlul nostru este actul de donațiune (§ 1916); buna credință o avem, căci ea se întemeiază pe o cauză justă de stăpânire (§ 424, 429 C. C.); stăpânirea neprihănită în timp de 32 ani, probă actul ce prezentăm; prin faptul usucapiunii s'a anulat dreptul proprietarului anterior asupra lucrului usucapiat, chiar când am presupus că reclamanții ar fi avut vr'un drept de proprietate asupra Dulceștilor (§ 1924 C. C.).

«Prin urmare, nu putem fi acționați prin jalba de reclamare a moștenirei, căci noi nu posedăm *pro herede* sau *pro posesore*, ci posedăm *pro donato*; nu putem fi acționați prin jalba de reclamarea proprietății, căci prin faptul usucapiunii, reclamanții, chiar dacă au fost, nu mai sunt proprietari Dulceștilor».

«Ni se opune că Iordachi Sturdza, conform § 1282 nu poate să dispună prin donațiune între vii de cât de jumătate din averea sa».

La aceasta răspundem:

a) «În dreptul Roman acțiunea în reducere a unei donațiuni care întrece partea disponibilă (§ 1282, 1284) și prin care se leza pe heredi rezervatari, se numea *querella inofficiosae donationes*; ea era asimilată în totul cu *querela inofficiosi testamenti*. (Keller *Pandecte*, p. 977. Cod. III, 29, 3 de *inofficiosis donationibus*).

«Conform principiului dreptului Roman, *querella inofficiosi testamenti* aparține numai heredului lezat, ea nu se transmite prin succesiune de cât numai când lesatul intentase deja acțiune sau și manifestase intențiunea

de a reclama; ea se prescrie în termen de cinci ani. Aceste sunt și principiile Cod. Cal. (C. C. § 990, 993, 994, 1951). Vochița, în viață fiind, n'a reclamat, nici a manifestat intențiunea de a reclama; prin urmare, reclamațiilor de astăzi nu li s'a transcris dreptul de a cere reduciunea donației făcute de lordachi Sturdza contra prescripțiunei § 1282 Cod. Cal.»;

b) «Numai pogoritorii, cărora li se cuvine legitima după § 1282, pot fi leșați prin o donațiune excesivă; prin urmare, numai ei pot cere reduciunea donațiunei; conf. § 965, 967, ficele înzestrate de părintele lor, nu au legitima în averea sa de succesiune și Vochița a fost înzestrată, proba la aceasta»;

c) «Vochița s'a măritat înaintea promulgărei C. C.: în acea epocă precum și în urmă, până la regulamentul organic (§ 1611, 1617 C. Calimach), tocmelele căsătorești respectiv înzestrării, se făceau înscris sau și fără înscris înainte de măritare, și după obiceiul pământului se dădea de cătră înzestrător o foaie la mâna bărbatului, unde se cuprindea zestrea dată sau promisă: prin urmare, putem să probăm cu martori, și în vedere că faptul fiind petrecut foarte de mult, toți martorii au murit și suntem în neputință a produce asemenea martori»;

«În vederea principiului de drept, că când se admite proba prin martori se admite și proba prin presumpțiuni, ne permitem a desvâli aceste presumpțiuni»;

a) «Actul de donațiune din 1829, prin care lordachi Sturdza atestă că el a înzestrat pe ficele sale și nu se poate admite fără probă că el a mințit»;

b) «Actul de vânzare a moșilor din Basarabia pentru plata datoriilor contractate la ocaziunea înzestrării fetelor»;

c) «Mărturisirea lui Iordachi Rășcanu, fiul Vochiței, că Iordachi Sturdza a înzestrat pe toate ficele sale»;

d) «Tăcerea Vochiței, a herezilor săi, și celor l'alte surori, în un timp atât de îndelungat»;

e) «Reclamanții n'au probat conf. § 1283 că Iordachi Sturdza prin actul de donațiune a contravenit dispozițiilor § 1282»;

f) «Donațiunea cătră Gheorghe Sturdza este o dăruire făcută cu însărcinarea a plăti câte 6000 lei pe an și ca atare nesupusă oborării sau reduciunei (§ 1288)»;

«Prin urmare, cerem respingerea apelului, și în vederea principiului art. 998 C. civ., în vedere că pe lângă daune materiale, apelanta a cauzat d-lui Sturdza daune morale, tulburându-i liniștea, care daune, Curtea este în drept a le aprecia în bani; cerem ca apelanta să fie condamnată a plăti d-nei Sturdza suma de 3000 galb.»;

Complexul trecând în camera de consiliu.

Curtea,

Având mai întâi în vedere argumentul propus de d-l avocat C. Casimir, procuratoarele d-nei Elisa Sturdza, că adică acțiunea clironomilor defunctei Vochița Rășcanu, născută Sturdza, este prescrisă, după art. 1954 din Cod. Calimach, așa precum moșia Dulceștii de la districtul Romanului, ce se pretinde a fi rămasă după defunctul Iordachi Sturdza, părintele părâtului Gheorghe Sturdza, acesta reposatul acum Gheorghe Sturdza soțul părâtei Safta Sturdza, o posedă nu ca erede a defunctului, ci în puterea actului de donațiune între vii, făcut de părintele său Iordachi Sturdza la 1829 Iulie 17, când ia trădat și moșia în stăpânire, cu însărcinarea de a-i da o sumă anuală până va înceta din viață, și că, prin urmare, în puterea acestei donațiuni, au usucapat această moșie în termenul de 20 ani, față de reclamanții ce locuiesc în țară străină, fiind donațiunea un titlu translativ de proprietate:

Având în vedere combaterea făcută de d-l avocat T. Maiorescu, procuratoarele apelanților că acțiunea de a 'și cere moștenirea se prescrie numai prin 40 ani după § 1951 Cod. Cal.

Deliberând,

Având în vedere că acțiunea pentru porțiunea de legitimă sau de împlinirea legitimei este o petițiune de

ereditate (jalbă de mostenire), care, ca atare, se poate intenta în termen de 40 ani numai în contra unei persoane ce posedă *pro herede* sau *pro possessore*, după cum aceasta rezultă din spiritul § 1951 în combinațiune cu § 1954, iar în contra aceluia ce stăpânește nu ca un moștenitor (*pro-herede*) zice § citat 1954 prescripțiunea este numai de 10 sau 20 ani; căci în contra aceluia ce stăpânește în puterea unui titlu translativ de proprietate, se poate intenta numai acțiune specială casului, adică aceia în revendicare:

Având în vedere că defunctul Gheorghe Sturdza a posedat moșia Dulcești testată soției sale Safta Sturdza, născută Hurmuzache, în puterea donațiunei părintelui său, reposatul Iordachi Sturdza, din 17 Iulie 1829, având de atunci și stăpânirea ei pacinică;

Considerând că donațiunea este un titlu puternic de trecerea proprietății și după § 416 C. civ. Cal. face stăpânirea a fi dreaptă, întemeind justa cauză, întru cât această donațiune se vede a fi făcută printr'un act valid după timpul dinaintea Regulamentului organic;

Considerând că posesiunea avută de Gheorghe Sturdza de la anul 1829 și până la moartea sa și acum de soția sa, pârâtă, a fost neîntreruptă, ne tulburată, publică și sub nume de proprietar, cea ce nu a contrazis nici avocatul reclamațiilor; că reposatul a avut buna credință în stăpânirea moșiei ca proprietarul ei, știind că surorile sale au eșit din casa părintelui cu zestre, după cum zice donațiunea, și că astfel părintele său putea dispune de moșia ce-i mai rămăsese, întru cât, după art. 965 al. 2 C. civ. Cal., nu'l mai obligă a lăsa legitima ficele înzestrate, și apoi, reua credință nu se presupune, și că ea nu s'a probat de reclamanți;

Considerând că defunctul a stăpânit această moșie și după moartea reposatului său părinte, care a urmat la anul 1837, Martie 30 și până la reclamațiune, un timp de peste 32 ani; așa în cât a usucapat după § 1954 din Codul Calimach și astfel și acțiunea în revendicare ce propriamente (după legislațiunea Calimach, care avea admisă usucapiunea dreptului roman), compela reclamațiilor s'a prescris; căci, precum s'a zis și mai sus, jalba pentru reclamarea moștenirii avea loc numai în contra aceluia ce posedă *pro herede* sau *pro possessore*. În fine:

Considerând că tot acest timp de 32 ani, după moartea lui Iordachi Sturdza, nici Vochița Rășcanu, nici ficele ei (reposată și aceasta), n'au intentat acțiunea pentru neoficiositatea donațiunei, spre a o reduce dacă ar fi crezut că au drept la oare-care legitimă

În ceea ce privește cheltuelile de judecată cerute de d-na Sturdza:

Considerând că cheltuelile date de tribunal sunt prea mari, căci plata de avocat nu se cuvine după art. 146 Pr. civ., nedându-se daune-interese, și nu rămâne drept a se da de cât cheltuelile de drum și de locuință, făcute de d-na Sturdza atât la Roman cât și la Iași, care după părerea Curței se urcă la 150 galbeni.

Pentru aceste motive, în unire cu concluziunile d-lui procuror, Curtea, respinge apelul.

(ss) N. Casimir, A. Cambureanu, C. Paladi, Al. Stoianovici.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI CONSTANȚA

Audiența de la 30 Iunie 1901

Președenția D-lui AL. DELLADECIMA, Judecător

I. Movilă și H. Leibovici cu Moștenitorii lui M. Cogălniceanu
Sentința civilă No. 304

Succesiune.—Legatar particular.—Datoriile succesiunei.—Când legatarul particular contribuie la plata acestor datorii.—(Art. 775, 909, 1718 și 1719 Cod civil).

Succesiune.—Renunțare la succesiune.—Cum se face.—(Art. 695 din Codul civil).

Succesiune.—Descendenți.—Posesiune de drept a suc-

cesiune. — Datoriile succesiunii. — Dacă descendenții sunt obligați a plăti și cu din averea lor datoriile succesiunii. — Acceptarea succesiunii sub beneficiu de inventariu. — (Art. 653 din Codul civil).

Succesiune. — Legat particular. — Predarea lui voluntară. — Cum se face. — (Art. 899 Cod civil).

Cesiune. — Terție persoană. — Legatar particular. — Datoriile unei succesiuni. — Notificare. — (Art. 1393 Cod civil).

De și legatarul particular, în principiu, nu contribuie la plata datoriilor succesiunii, ca unul care succede unui bun determinat și care ca atare nu reprezintă persoana lui decujus, însă cum nimănui nu-i este permis de a micșora, prin dispozițiuni gratuite, patrimoniul său în cazul când patrimoniul este nesuficient pentru a acoperi datoriile sale, creditorii lui decujus au dreptul d'a urmări și pe legatarul particular când vor dovedi că cea-l'altă avere succesorală este neîdestulătoare pentru acoperirea creanțelor, și deci trebuie mai întâi să urmărească pe eredi și apoi să atace și legatul particular.

2. *Renunțarea la succesiune, neputându-se presupune și neputându-se face de cât la greșa tribunalului unde s'a deschis succesiunea și pe un registru ținut anume pentru aceasta, este un act solemn care nu poate fi înlocuit cu nici un alt act din care să se poată deduce voința expresă sau tacită a unui erede de a renunța la succesiune.*

3. *Descendenții au de drept posesiunea succesiunii din momentul morții lui decujus, iar bunurile cari compun succesiunea intră în posesiunea lor prin simplul efect al legii, fără nici o altă formalitate.*

Acești succesori, ca unii ce reprezintă persoana defunctului, sunt ținuti la plata datoriilor sale și peste activul succesiunii, adică din averea lor proprie, afară numai dacă ar fi primit succesiunea sub beneficiu de inventariu.

4. *Predarea voluntară a unui legat particular nefiind supusă de legiuitor la nici o formă specială, poate fi și tacită, putând rezulta din faptul că legatarul a fost lăsat de către eredi în posesiunea neturburată a lucrului legat, sau că a luat posesiunea legatului în fața și cu știința eredităților.*

5. *Cesionarul nu poate opune dreptul său la o a treia persoană de cât după ce a notificat debitorului cesiunea.*

Ast-fel, legatarul particular fiind considerat prin lege ca un terțiu ca unul ce nu continuă persoana defunctului, ci succede la un bun determinat al succesiunii, cesiunea unor creanțe datorite de decujus și de eredi, pentru a-i fi opozabilă, urmează mai înainte să fie notificată debitorilor, adică eredităților.

S'au ascultat: d-nii avocați M. Sipsomo, din partea reclamantului I. Movilă, Al. Belcik din partea intervenientului H. Leibovic, și Victor Miculescu din partea intimăților.

Tribunalul,

Asupra opoziției făcută de Ion Movilă în contra sentinței acestui tribunal No. 307 din 2 Octombrie 1900, prin care i s'a respins ca nesuținută acțiunea intentată contra minorului Mihail I. Cogălniceanu și asupra cererii de intervenție făcută de Heinrich Leibovic în acest proces;

Având în vedere că atât acțiunea principală cât și cererea de intervenție au de obiect reducțiunea unui legat particular consistând din moșiile Checige și Ilanlăc, situate în plasa Mangalia din acest județ, lăsate minorului Mihail I. Cogălniceanu de către decedatul Mihail Cogălniceanu și în consecință readucerea acestor

moși la masa succesorală în scop ca atât oponentul cât și intervenientul să se poată îndestula de creanțele chirografare, ce posedă în potriiva decedatului Mihail Cogălniceanu;

Văzând concludsiunile orale și scrise ale părților;

Având în vedere că din acte și debateri se constată în fapt următoarele: Mihail Cogălniceanu fiind încă în viață a dăruit o parte din averea sa, în acte în regulă la cei patru fii ai săi, Constantin, Ioan, Vasile și Lucia, apoi la 1891 prin testamentul său olograf a confirmat aceste donațiuni și a dispus de averea ce mai avea atunci în ființă, arătând că o parte să se vândă pentru plata datoriilor, iar moșiile Checige și Ilanlăc, cari formează obiectul procesului, să rămână minorului său nepot de fiu Mihail Ion Cogălniceanu, cu îndatorire pentru tatăl acestuia să se adreseze Regelui și Parlamentului, pentru ca moșiile legate să fie scutite de plata ratelor datorite statului până în momentul morții testatorului. În Septembrie 1891, murind Mihail Cogălniceanu, fii săi Constantin, Ion și Vasile au făcut declarațiune la greșa de acceptarea succesiunii sub beneficiu de inventar, fără însă ca aceste inventarii să le facă de'ndată, ci mult mai târziu și adică la 1895 pentru averea din București și la 1899 pentru averea din Constanța; iar fca sa Lucia care fusese înzestrată la trecerea ei în căsătorie cu d-l Várnăv Liteanu a renunțat la succesiune, dupe cum susține oponentul Ion Movilă, ceea-ce se contestă însă de reprezentanții defendorului. Tot dupe moartea lui Mihail Cogălniceanu creditorii urmăresc și vând întreagă averea sa mobilă și imobilă de la București și Constanța fără să se îndestuleze integral cu toții, iar doi dintre acești creditori chirografari și anume: d-nii Ioan Movilă, cesionar al mai multor creanțe notificate succesorilor în sumă de lei 60240 și Heinrich Leibovic cesionar al altor creanțe ne-notificate în sumă de lei 4765 intentează această acțiune în reducerea legatului particular lăsat minorului Mihail Ion Cogălniceanu, întemeindu-se pe principiul înscris în art. 1718 și 1719 C. civ., dupe care bunurile prezente și viitoare ale debitorului formează gagiul comun al creditorilor săi, de unde rezultă că nu e permis nimănui de a micșora acest gagiul dispunând în mod gratuit de averea sa în detrimentul creditorilor, în cazul când această avere este ne-îdestulătoare de a acoperi în mod integral datoriile sale.

În ce privește acțiunea lui Ion Movilă:

Considerând în principiu că conform art. 775 și 909 C. civ. legatarul particular nu contribuie la plata datoriilor succesiunii ca unul care succede unui bun determinat și ca atare nu reprezintă persoana lui decujus;

Considerând însă că generalitatea acestui principiu suferă o excepțiune rezultând din art. 1718 și 1719 C. civ. care consacră maxima *nemo liberalis nisi liberatus* dupe care nimănui nu-i e permis de a micșora prin dispozițiuni gratuite patrimoniul său în cazul când patrimoniul este insuficient pentru a acoperi datoriile sale;

Că prin urmare este incontestabil și nici nu se contestă că creditorii au în anumite cazuri dreptul de a urmări pe legatarul particular și și anume atunci când ar dovedi că cea-l'altă avere succesorală este ne-îdestulătoare pentru acoperirea creanțelor lor;

Considerând în specie că oponentul a dovedit cu actele prezentate pe de o parte că întreaga avere rămasă pe urma lui Cogălniceanu a fost urmărită și vândută de alți creditori, fără ca din prețul rezultat să se fi putut îndestula de creanțele ce posedă, iar pe de altă parte că fii și succesori debitorului său anume Constantin, Ion și Vasile au primit succesiunea tatălui lor sub beneficiu de inventar, ast-fel că potrivit art. 713 Cod. civ. el nu-i poate urmări în averea lor personală, întru cât dênșii plăteasc datoriile succesiunii numai până la valoarea bunurilor ce au primit;

Considerând însă că pe urma decedatului Mihail Cogălniceanu a mai rămas și o fică anume d-na Lucia

Cogălniceanu, care precum s'a zis mai sus, a fost înzestrată de decujus la trecerea ei în căsătorie dupe d-l Vărnăv Liteanu și în privința căreia se susține de oponent că ar fi renunțat la succesiunea tatălui ei dupe cum pretinde că rezultă aceasta din decisiunea Curței de apel din Iași, secț. II, No. 44 din 9 Martie 1899 prezentată în instanță;

Considerând în principiu că conform art. 695 C. civ. renunțarea la succesiune nu se presupune, ea nu se poate face de cât la grefa tribunalului unde s'a deschis succesiunea și pe un registru ținut anume pentru aceasta;

Considerând dar că renunțarea fiind un act solemn, ea nu poate fi înlocuită cu nici un alt act, din care să se poată deduce voința expresă sau tacită a unui erede, de a renunța la succesiune;

Că decisiunea Curței de apel din Iași sus menționată vorbind în treacău cu ocazia descrierii faptelor, că d-na Lucia Cogălniceanu ar fi renunțat la succesiunea tatălui ei, fără să arate din care fapte a dedus această renunțare, ea nu poate fi ținută în seamă și considerată ca lucru judecat față de reprezentanții intimatului, cu toate că deșșii aș figurat ca parte înaintea Curței de apel, cu atât mai mult că nu acesta era obiectul dedus în judecata acelei instanțe;

Că prin urmare rămâne nedovedit pentru astă-zî că d-na Cogălniceanu ar fi renunțat la succesiunea tatălui ei;

Considerând în principiu că conform art. 653 Cod civ. descendenții au de drept posesiunea succesiunii din momentul morței lui decujus; iar bunurile cari compun succesiunea intră în posesiunea lor prin simplul efect al legii, fără nici o altă formalitate;

Că acești succesori, ca unii ce reprezintă persoana defunctului, sunt ținuți la plata datoriilor sale *extra vires successionis* din averea lor proprie, afară numai dacă ar fi primit succesiunea sub beneficiu de inventar, unicul cas care îi pune la adăpostul unei asemenea eventualități;

Că în specie d-na Lucia Cogălniceanu neputând fi considerată de cât ca o succesoară pură și simplă, care prin urmare este ținută *extra vires* la plata datoriilor succesiunii, oponentul cată să o urmărească mai întăiu pe dânsa și numai în cazul când n'ar avea cu ce să se îndestuleze, atunci să se întoarcă în potriua legatarilor particulari, cari precum s'a zis mai sus nu contribuiesc la plata datoriilor succesiunii;

Considerând mai departe, că în ceea-ce privește obiecțiunea oponentului că d-na Lucia Cogălniceanu n'ar fi predat intimatului legatul particular, care prin urmare se găsește încă în posesiunea succesiunii, conform art. 899 Cod civil predarea legatelor particulare se face fie prin justiție, fie de bună voe; că predarea voluntară ne fiind supusă de legiuitor la nici o formă specială, ea poate fi și tacită, putând rezulta din faptul că legatarul a fost lăsat de către eredi în posesiunea neturburată a lucrului legat, sau că a luat posesiunea legatului în fața și cu știința eredităților; Că în specie se constată că îndată după moartea lui Mihail Cogălniceanu, de când minorul Mihail I. Cogălniceanu a devenit proprietarul moșiilor legate, părintele acestuia Ion Cogălniceanu în calitate de erede rezervatar al defunctului, ca unul ce era obligat după lege a preda legatul, a arendat singur aceste pământuri prin acte autentice până la 1896; iar de la această dată murind Ion Cogălniceanu, pământurile au continuat a fi arendate de mama minorului Adela, recăsătorită cu Dumitru Miclescu, fără să fi fost turburați sau împiedicați de cei-l'alți eredi rezervatari între cari este și d-na Lucia Cogălniceanu;

Că din această posesiune îndelungată și ne turburată a minorului Mihail I. Cogălniceanu prin reprezentanții săi legali asupra moșiilor legate, în care interval de timp a cules și fructele în fața și cu știința

erezilor, judecata deduce proba evidentă a predării voluntare a legatului și din partea d-nei Lucia Cogălniceanu;

Că ast-fel fiind, tribunalul găsește că acțiunea d-lui Ioan Movilă este neintemeiată și cată a i-o respinge ca atare.

In ce privește intervențiunea lui H. Leibovici:

Având în vedere că acesta se presintă în calitate de cesionar al mai multor hotărâri judecătorești definitive și executorii obținute atât în potriua def. Mihail Cogălniceanu, cât și a erezilor sâi Constantin, Ion și Vasile. fără ca actele de cesiune să fi fost notificate;

Considerând în principiu că conform art. 1393 C. civ. cesionarul nu poate opune dreptul la o a treia persoană de cât după ce a notificat debitorului cesiunea;

Considerând că legatarul particular fiind considerat prin lege ca un terțiu ca unul ce nu continua persoana defunctului, ci succede la un bun determinat al succesiunii, cesiunea spre a'i fi opozabilă, urmează mai înainte să fie notificată debitorului;

Că prin urmare cererea de intervențiune cată a fi respinsă ca nefondată;

Pentru aceste motive. redactate de d-l judecător Al. Delladecima, respinge opozițiunea făcută de Ioan Movilă contra sentinței acestui tribunal No. 307 din 2 Octombrie 1900, cum și cererea de intervențiune făcută de Heinrich Leibovici contra minorului Mihail Ioan Cogălniceanu.

(ss) Al. Delladecima, O. C. Popovici.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI, Secția I

Audiența de la 24 Octombrie 1901

Președenția D-lui G. C. ȘIȘMAN, Prim-Președinte

Osius Auschnitt cu I. Michăescu

Decisiunea comercială No. 53

Excepțiuni. — Declinatoriu de competență. — Dacă această excepțiune trebuie discutată și admisă când este întemeiată pe un mijloc ce atinge fondul.

Mandat. — Obligațiile mandantului.

Vânzare. — Vânzare comercială. — Neexecutarea ei de către vânzător. — Cumpărarea obiectului stipulat din altă parte. — Diferință de preț. — Când cumpărătorul poate cere această diferență. — Drepturile lui după Codul civil. — Arvună. — Perderea ei. — Restituirea ei dublă. — Daune. — Cum se consideră arvuna. — Cuantumul daunelor. — (Art. 1298 din Codul civil).

1. Declinatoriul de competență nu poate fi admis când mijlocul pe care se întemeiază această excepțiune de declinare de competență este un mijloc de apărare în fond, căci a se admite în asemenea cas declinatoriul de competență ar fi să se anticipeze și asupra soluțiunii motivului de fond.

2. Mandantul este îndatorat a îndeplini obligațiile contractate de mandatar în limitele puterilor date, și în cas de refuz, trebuie să răspundă de toate consecințele legale ce vor decurge din neexecutarea acestor obligații.

3. În materie comercială, dacă neexecutarea contractului de vânzare provine din partea vânzătorului, cumpărătorul nu are dreptul a pretinde diferența în mai mult dintre prețul plătit pentru obiectul ce a fost silit să cumpere din altă parte și cel convenit cu primul vânzător, de cât dacă a cumpărat acel obiect printr'un ofițer public însărcinat cu asemenea acte; în cas contrariu, drepturile cumpărătorului au a fi regulate după principiile Codului civil.

4. Potrivit art. 1298 din Codul civil, când vânzarea nu s'a executat din culpa uneia din părțile

contractante, partea va perde arvuna dată sau o va întoarce îndoită când densa este care a primit-o, dacă partea care nu este în culpă nu va alege mai bine să ceară executarea vnzării.

5. Atunci când într'o vnzare arvuna nu se dă ca acout de preț, și când partea necăzută în culpă nu cere executarea contractului, arvuna se consideră a avea caracterul unei clause de dezicere pentru ambele părți, subordonată la predarea sau restituirea ei îndoită.

În acest cas, arvuna constituind o evaluare și o lichidare anticipată a daunelor eventuale cauzate părții nevinovate prin neexecutarea contractului, părțile nu pot cere, și judecătorii nu pot acorda, o daună mai mare de cât cea prescriasă de art. 1298 din Codul civil la care părțile s'au referit prin stipularea clausei accesorie a arvunei.

S'a ascultat: oponentul Osias Auschnit prin d-nii avocați Constantin V. Benișache și Virgiliu Poenaru; și intimatul I. Michăescu, prin d-l avocat Sava M. Gherghiceanu.

Curtea deliberând,

Având în vedere opoziția făcută de Osias Auschnit contra deciziunii No. 36 din 18 Iunie a. c. confirmătoare sentinței trib. Râmnicu-Sărat No. 34 din 26 Aprilie acelaș an, princare s'a admis acțiunea intentată de I. Michăescu, și s'a obligat numitul oponent ca să plătească acestuia 1000 lei arvuna îndoită, 4000 lei daune și 300 lei cheltueli de judecată;

Ascultând părțile în conclusioni;

Având în vedere că Osias Auschnit a cerut în prealabil ca Curtea să constate, că trib. R.-Sărat a fost incompetent de a judeca această acțiune din punctul de vedere al domiciliului oponentului, și reformând sentința apelată, să arate instanța competentă căreia să-i trimită pricina spre cercetare,—iar dacă această excepțiune—care a fost propusă și la prima instanță se va găsi neîntemeiată, atunci, în fond să se respingă acțiunea pentru motivul că, nu există nici un raport juridic între Osias Auschnit și intimatul I. Michăescu, și în cazul cel mai defavorabil oponentului, să fie condamnat numai la restituirea arvunei îndoită, din care încă trebuie să fie scăzut cu suma de 500 lei arvuna care a fost primită și înapoiată de I. Moscu numitului Michăescu;

Având în vedere că faptele în acest proces sunt următoarele: În anul 1900 luna Iunie 6, intimatul I. Michăescu cumpărând de la I. Moscu ca reprezentant al oponentului una garnitură de mașini pentru treerat, sistem «Garret» de 12 cai putere, cu preț de 14500 lei, iar numitul Moscu la rândul său s'a obligat prin nota de comandă susbcrisă în orașul R.-Sărat în aceeași zi, ca să predea aceste mașini promptly la gara Gugești din acel județ, și că în urmă Osias Auschnit refusând să execute această comandă, Michăescu a fost pus în poziție pe de o parte să cumpere altă garnitură de mașini de treerat de la casa «Clayton & Schuttleworth» cu prețul de 15800 lei, iar pe d'alta să intenteze acest proces în daune numitului Osias Auschnit;

Având în vedere că oponentul susține că I. Moscu a fost numai un comis-voiajor al lui, și că prin urmare n'avea dreptul să vndă mașini și să se oblige în numele său; pe când intimatul pretinde că acest Moscu a lucrat în această afacere în marginile însărcinării ce avea date de mandantele său Osias Auschnit;

Considerând că din moment ce acțiunea a fost intentată și se susține de Michăescu în acest mod, faptul că firma Osias Auschnit contestă că Moscu ar fi avut mandat din partea sa ca să facă această vnzare, nu poate să dea loc la un declinatoriu de competență, căci a admite acest sistem, ar fi ca cu ocaziunea judecării acestei excepțiuni, să se tranșeze cesțiunea de fond dacă

numitul Moscu era numai un comis-voiajor cu puteri limitate, sau un mandatar al oponentului, și în cazul acesta ar urma să se anticipeze și asupra soluțiunii motivului de fond relativ la existența raportului juridic dintre Auschnit și Michăescu;

Că prin urmare întru cât intimatul pretinde că Moscu a lucrat ca mandatar al lui Osias Auschnit, și cum obligația din care derivă acest proces a luat naștere în orașul R.-Sărat și trebuia esecutată la gara Gugești din jud. R.-Sărat, în cazul acesta după art. 897 C. com. acțiunea a fost bine îndreptată la trib. R.-Sărat și dar declinatorul de competență e neîntemeiat;

Considerând în fond că din scrisoarea cu data din 2 Iunie 1900, se constată că intimatul I. Michăescu a pus în cunoștință pe oponentul Osias Auschnit că însărcinatul său I. Moscu 'i-a oferit să'i vndă o garnitură de mașini sistem «Garret» și 'i-a arătat condițiunile în care o poate cumpăra, iar nota de comandă cu data 6 Iunie acelaș an cu care s'a făcut vnzarea acestei garnituri de mașini de I. Moscu în numele oponentului către Michăescu, se vede imprimată în numele casei Osias Auschnit, este detașată dintr'un carnet de comande a acestei case și e complectată în manuscris de numitul Moscu;

Ca afară de aceasta din cartea poștală datată 6 Iunie acelaș an, adresată de Osias Auschnit lui Michăescu, ca răspuns scrisoarei sale, rezultă că oponentul luase deja dispoziție ca voiajorul său Moscu să'l viziteze și să realizeze afacerea cu d-sa;

Că așa fiind, aceste dovezi constată destul de îndeferat că Moscu a fost autorizat de Osias Auschnit ca să vndă în numele său o garnitură de mașini de treerat sistem «Garret» intimatului Michăescu;

Că de și este adevărat că menționata carte poștală fiind scrisă din Galați la 6 Iunie 1900 n'a putut să ajungă la cunoștința părților în R.-Sărat tot în aceeași zi când s'a terminat vnzarea garnituri de mașini între Moscu și Michăescu, însă în cazul de față, această vnzare nu se invoacă spre a stabili perfectarea contractului intervenit între părți în sensul art. 35 și urm. C. com., ci spre a se proba că în momentul când Moscu a încheiat convențiunea cu Michăescu, avea dreptul să facă un asemenea act în numele lui Auschnit, și această dovadă reese cu prisosință din coprinsul acelei cărți poștale și cele-l'alte expuse mai sus;

Că pe cât timp Moscu a avut mandat din partea lui Osias Auschnit ca să facă această vnzare, discuțiunea ratificării mandatului rămâne inutilă;

Considerând în drept că mandantele este îndatorat a îndeplini obligațiunile contractate de mandatar în limitele puterilor date, și în cas de refus trebuie să răspundă de toate consecințele legale ce vor decurge din neexecutarea acelor obligații;

Considerând că prin sentința apelată oponentul a fost condamnat să plătească intimatului atât arvuna îndoită cât și 4000 lei daune provenite din diferența în mai mult din prețul plătit a doua oară la casa Clayton Schuttleworth și acel convenit cu numitul și din scuturarea rapitei din cauza întârzierii treerului;

Considerând că este constant în fapt că intimatul Michăescu nu s'a conformat disp. art. 68 al. II C. com. ca să cumpere garnitura de mașini de la casa Schuttleworth printr'un oficer public însărcinat cu asemenea acte, ast-fel că în această ipoteză drepturile sale urmează a fi regulate după principiile Codului civil;

Considerând că potrivit art. 1298 C. civ. dacă vnzarea nu s'a executat din culpa uneia din părțile contractante, acesta va perde arvuna dată, sau o va întoarce îndoită având-o primită, dacă partea care nu este în culpă, nu ar alege mai bine să ceară executarea vnzării;

Că în specie, intimatul Michăescu necerând executarea contractului, urmează a se vedea daunele la care densul poate avea dreptul;

Considerând că ambele părți sunt de acord a recunoaște că suma de 500 lei răspunsă de cumpărător la facerea vânzării, a fost dată ca arvună, iar nu ca acmpt de preț;

Considerând că atunci când într'o vânzare arvuna nu se dă ca acmpt de preț, și când partea necăzută în culpă nu cere esecutarea contractului, arvuna se consideră a avea caracterul unei clause de dezicere pentru ambele părți, subordonată conform art. 1298 C. civ. la predarea sau restituirea ei îndoită;

Considerând că în cazul acesta arvuna constituind o evaluare și o lichidare anticipată a daunelor eventuale cauzate părții nevinovate prin neexecutarea contractului, părțile nu pot cere și judecătorii nu pot acorda o daună mai mare de cât avea prescrisă de menționatul articol la care părțile s'au referit prin stipularea clausei accesorie a arvunei;

Că prin urmare intimatul Michăescu nu poate cere daune de cât numai arvuna îndoită;

Că de și oponentul susține că Moscu ar fi restituit lui Michăescu chiar și arvuna de 500 lei prin trimiterea unui mandat postal, însă nu aduce nici o probă scrisă în justificarea alegațiunii sale;

Că interogatorul pe care îl propune în acest scop în mod subsidiar, fiind lăsat la facultatea judecăței, Curtea nu găsește util de a-l admite, căci dacă în adevăr aserțiunea sa ar fi adevărată, n'avea de cât să presinte recipisa oficiului postal prin intermediul căruia mandatul postal a fost trimis, sau în tot cazul un certificat din partea celui oficiu prin care să se ateste acest fapt;

Că în vederea acestora, urmează, a se admite opoziția și apelul lui Auschnit și a se reforma decizia Curței și sentința tribunalului în sensul arătat mai sus.

Pentru aceste motive, admite, etc.

(ss) G. C. Șișman, M. A. Beștelei, G. Stoicescu, I. Bastache, G. N. Raicoviceanu.

grefier (s) N. T. Bercea.

Observație. — Singurul punct care ne interesează în toată decizia Curței este acel relativ la arvună.

Curtea resolvă această chestiune în mod satisfăcător, admitând în totul modul nostru de a vedea, pe care l'am expus în coloanele acestui țiar. (*Curierul Judiciar* din 1900, No. 35 și 36).

Art. 1298 din Codul civil reproducând în partea sa finală art. 1217 din Codul italian⁽¹⁾, trebuie să aibă caracterul ce el are în Codul italian; or, în acest Cod, arvuna nu are caracterul unei clause penale sau a unei clause de deșicere, dacă părțile nu i-au dat acest caracter prin voința lor, ci se consideră ca un semn a perfecțiunii contractului și ca un mijloc de constrângere la executarea lui⁽²⁾.

Acesta este deci caracterul pe care îl are arvuna în dreptul nostru. Ea este un semn al perfecțiunii contractului și un mijloc de constrângere

⁽¹⁾ Eată cum se exprimă art. 1217, § 2 din Codul italian: «Dacă partea care nu este în culpă nu preferă să ceară executarea convențiunii, ea poate să păstreze arvuna primită, sau să ceară îndoit suma ce a dat». «*La parte che non è in colpa, se non preferisce di ottenere l'adempimento della convenzione, può tenersi la caparra ricevuta o domandare il doppio di quella che ha dato*».

⁽²⁾ Cpr. Giorgio Giorgi, *Teoria delle obbligazioni nel diritto moderno italiano*, IV, 467, p. 548 (ed. a 4-a, 1895).

la executarea lui, fie aceasta o vânzare (art. 1297, 1298), o locațiune (art. 1416)⁽³⁾ sau alt contract; de unde și regula pusă de art. 1298 că partea care nu este în culpă poate să ceară executarea contractului. Dacă această parte renunță la executare, ceea ce este liberă să facă, cea-l'altă parte, din a căruî culpă contractul nu poate fi executat, perde arvuna dată sau o întoarce îndoit, dacă ea este cea care a primit-o.

Dar, dacă în legea noastră, arvuna este, în regulă generală, un semn și o dovadă a perfecțiunii contractului, părțile pot însă prin convenția lor expresă sau tacită să'i dea caracterul unei deșiceri (art. 969).

Cel mai bun criteriu este deci intenția părților contractante. Dacă părțile au înțeles să stipuleze facultatea de deșicere, fie-care parte se poate desista de la contract, cea care a dat arvuna abandonând-o, ear cea care a primit-o restituind-o îndoit.

La caz de îndoeală, arvuna nu va avea acest caracter, pentru că, în principiu, convențiunile leagă pe acei cari le-au format (art. 969).

Această soluție este formal admisă în Codul german. «La caz de îndoeală, țice art. 336, § 2 din acest Cod, arvuna nu e presupusă a implica facultatea de deșicere». «*Die Draufgabe gilt im Zweifel nicht als Reugeld.*»

Presupunând însă că convenția expresă sau tacită a părților a dat arvunei caracterul unei clause de deșicere, tribunalele pot ele acorda părților o daună mai mare de cât arvuna simplă sau îndoită?

Curtea din Galați răspunde cu drept cuvânt, în mod negativ, după cum hotărise și Curtea din Craiova⁽⁴⁾, pentru că, în asemenea caz, arvuna constituie o evaluare și o lichidare anticipată a daunelor.

Aceasta era și părerea lui Pothier, de la care întreaga teorie a arvunei este împrumutată. «Restituirea arvunei îndoite, țice acest autor⁽⁵⁾, este o pedeapsă care ține loc de daunele interese rezultând din inexecutarea contractului». Prin urmare, soluția dată de Curte este juridică.

D. Alexandresco

⁽³⁾ Cpr. Cas. rom. Bulet. S-a I, 1892, p. 327.

⁽⁴⁾ *Dreptul* din 1895. No. 37.

⁽⁵⁾ Pothier, *Vente*, III, 508. Cpr. Troplong, *Vente*, I, 142.

Rugăm pe abonații noștri, rămași în restanță cu plata abonamentelor, să bine-voiască a achita sumele datorite cât mai neînlârziat, direct către d-l Codreanu, la administrația țiarului în București, 6 Splaiul Brâncoveanu Voevod, prin mandat sau timbre postale, sau în mâinile numai a vechilor încasatori autorizați: Manole Herișescu pentru București și I. Riveanu pentru provincie, de la cari vor primi în schimb chitanțe din registrul cu matcă, prevăzute cu ștampila țiarului nostru.